

„Svetlo sviati v tme, ale tma ho nepohltila.“ (J 1,5)

SVETLO PRAVOSLÁVIA

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce
Banská Bystrica

číslo 53, rok 2019

„Mnohokrát sa mi stalo, že som sa stretol s takými udalosťami, keď sa Pascha stala pre niektorých časom skúšky... Christos vstal z mŕtvych, a niet nikoho v hrobe, ale ja sa naraz cítim v moci smrti! Avšak nielen vtedy, keď budete cítiť a vnímať nad sebou skutočnú prevahu zhubných vášní, ale i v samotnom boji, pamätajte, že všetko má svoj koniec, okrem Christa, a tak oprite sa o Neho. Nie je ale treba poddať sa takému pokušeniu, to čo je treba, je veriť v to, že my skutočne – v pravde vstaneme z mŕtvych.

A nielen musíme veriť, ale i očakávať toto

Vzkriesenie. Hovorme tieto slová s veľkým citom, skúšajme a preverujme seba samých a poznávajme povahu a rysy týchto udalostí! .“

Starec schiarchimandrita Sofronij (Sacharov)

Drahí bratia a sestry v Christu, prajem vám všetkým žiť Paschu s takýmto očakávaním nášho spoločného vzkriesenia.

Christos voskrese!

Christos vstal z mŕtvych!

Jana

Čo je Pravoslávie?

arcibiskup Averkij (Taušev)

V prvý nedeľný deň Veľkého pôstu slávi naša Cirkev sviatok Pravoslávia – víťazstvo pravého kresťanského učenia nad všetkými pokusmi o jeho pokrivenie a skazenie, nad herézami a falošnými učeniami.

V druhej veľkopôstnej nedeli sa tento sviatok Pravoslávia akoby opakuje a prehľbuje, lebo sa pripomína pamiatka jedného z najväčších stĺpov Pravoslávia – svätiteľa Gregora Palamu, arcibiskupa solúnskeho. Svojím blahodatným slovom i osobným príkladom vysoko asketického života sv. Gregor zahanbil všetkých falošných učiteľov, ktorí sa odvážili zavrhnúť to najdôležitejšie, čo Pravoslávie ponúka:

úsilie modlitby a pôstu, ktoré osvecuje dušu človeka blahodatným svetlom, a činí ho účastníkom Božskej slávy.

Ale beda! Ako málo je v súčasnej dobe ľudí – dokonca medzi najväčšími vzdelancami, ba často i medzi súčasnými „bohoslovcami“ a nositeľmi duchovnej hodnosti – ktorí správne chápú, čo je Pravoslávie a v čom spočíva jeho podstata. Pristupujú k tejto otázke s čistým zovňajškom, formálnym spôsobom a riešia ju veľmi primitívne, ba naivne, pričom im úplne uniká jeho hĺbka i celý jej duchovný obsah.

Napriek povrchnému názoru mnohých nie je Pravoslávie len jedným z mnohých súčasných „kresťanských vyznaní“ či – ako sa v západnom svete často uvádza – „denominácií“. **Pravoslávie je pravé a pôvodné učenie**

Christovo, neskazené a neprevrátené žiadnymi ľudskými výmyslami a vynálezmi; je to učenie Christovo v celej jeho čistote a úplnosti – učenie o viere a zbožnosti, to znamená o živote podľa viery.

Pravoslávie je nielen súhrn dogiem, prijímaných ako pravda čisto formálnym spôsobom. Pravoslávie nie je len teóriou, ale tiež praxou: je to nielen viera, ale i život, ktorý je úplne v súlade s touto vierou. Skutočne pravoslávny nie je ten, kto len pravoslávne myslí, ale ten, kto aj pravoslávne cíti a žije – ten, kto sa snaží skutočné pravoslávne učenie Christovo vteliť do svojho života.

„Slová, ktorými som k vám hovoril, sú duch a život,“ povedal o Svojom božskom učení svojim učeníkom sám Pán Isus Christos (Jn 6,63). Učenie Christovo teda nie je len abstraktná teória, odtrhnutá od života, ale je to duch a život. **A preto sa za skutočne pravoslávneho človeka môže považovať len ten, kto pravoslávne myslí, pravoslávne cíti i pravoslávne žije.**

Zároveň je potrebné vedieť a pamätať na to, že „Pravoslávie“ nie je iba všetko to, čo sa „pravoslávny“ oficiálne nazýva. V dnešnej dobe, plnej lži a klamstva, sa stalo nesmierne bolestným, avšak bohužiaľ už nespochybniteľným faktom, že sa vo svete utvrdzuje a stále viac zdvíha hlavu akési lžipravoslávie, ktoré sa vehementne snaží stať sa náhradou skutočného Pravoslávia, podobne ,ako sa bude raz snažiť Antikrist, aby zamenil Christa a stál na Jeho mieste. Pravoslávie nie je len akousi čisto pozemskou organizáciou, riadenou patriarchami, biskupmi a kňazmi, ktorí konajú službu v cirkvi, ako sa oficiálne nazýva „pravoslávnu“.

Pravoslávie – to je mystické „Telo Christovo“, ktorého Hlavou je sám Christos (viz Ef. 1, 22-23 či Kol. 1, 18; 24 aj.) a jeho súčasťou nie sú len kňazi a biskupi, ale všetci, ktorí majú pravú vieru v Christa, ktorí Ho prijali celým srdcom a ktorí vstúpili zákonnou cestou, to znamená skrze sv. Krst, do Christom založenej Cirkvi – a to i tí, ktorí dosiaľ žijú na zemi, tak i všetci,

ktorí usnuli vo viere a v zbožnosti. Pravoslávna Cirkev nie je žiaden „monopol“ či „biznis“ duchovenstva, ako si myslia ľudia nevzdelaní a duchom odcudzení Cirkvi. Nie je to súkromný majetok toho či iného biskupa či kňaza. Pravoslávna Cirkev – to je najtesnejšia duchovná jednota všetkých, ktorí majú pravú vieru v Christa a snažia sa sväto zachovávať Christove prikázania, aby sa stali dedičmi večnej blaženosti, ktorú nám pripravil sám Christos Spasiteľ; a pokiaľ vo svojej slabosti zhrešia, úprimne sa potom kajajú a snažia sa prinášať plody hodné pokánia (Lk. 3, 8). Cirkev nemôže byť určite úplne odtrhnutá od zeme, lebo do nej patria i ľudia, ktorí na zemi dosiaľ žijú, a

preto je v jej zriadení a vonkajšej organizácii nevyhnutne prítomný prvok „pozemského“. Ale čím je tohto „pozemského“ menej, tým je to lepšie pre jej večný cieľ, a v žiadnom prípade nesmie toto „pozemské“ zatieňovať či utlačovať to, čo je čisto duchovné: dielo spásy duší pre život večný. Veď preto bola Cirkev založená a existuje. Prvým a základným kritériom, podľa čoho môžeme odlíšiť skutočnú Cirkev Christovu od lžicirkví (ktorých je dnes tak mnoho!), je neporušene zachovávaná a ľudskými výmyslami nepokrivená Pravda, pretože ako nás učí Slovo Božie, Cirkev je stĺp a utvrdenie pravdy (1. Tim. 3, 15), a preto v nej nemôže byť žiadnej lži. Ak sa menom Cirkvi oficiálne prehlasuje a utvrdzuje akákoľvek lož, potom už to nie je Cirkev. Lži sa musia vystríhať nielen najvyšší služobníci Cirkvi, ale i radoví veriaci laici, v súlade so slovami sv. apoštola: „Pretože odložiac lož, hovorte pravdu každý blížnemu svojmu“ (Ef. 4, 25), alebo: „neklamte jedni druhých“ (Kol. 3, 9). Kresťania majú vždycky pamätať na to, že – slová Christa Spasiteľa – lož je od diabla, ktorý je klamár a otec lži (Jn 8, 44). Kde je teda lož, tam nemôže byť skutočná

Pravoslávna Cirkev Christova! Kde je lož, tam je lžicirkev, ktorú tak živo a ostro opísal vo svojej Apokalypse sv. apoštol Ján – ako „veľkú neviestku, ktorá sedí na vodách mnohých, s ktorou smilnili králi zemskí, a tí, ktorí prebývali na zemi, opili sa vínom jej smilstva“ (Zj. 17, 1-2).

Pokračovanie nabudúce

z knihy *Súčasnosc' vo svetle slova Božieho. Slová a reči*, sv. 4. (Jordanville, 1976)

Nositelia ducha

Tajiny

Aký ošoh má krst bez správnej prípravy? Aký ošoh môže mať krst, keď ho prijímame vo veku, keď ani trochu nechápeme jeho význam? Aký ošoh môže mať krst, keď ho prijímame v detstve a ostávame v úplnej nevedomosti o tom, čo sme prijali?

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

V modlitbe k svätému prijímaniu sa hovorí: „Choď a zmier sa s teba zarmútiacim“, ak sa nezmieriš a pristúpiš k svätému prijímaniu, potom tie sväté Tajiny neprijmeš ako Tajiny.

Vedz a silno ver, že sväté Tajiny sa uskutočňujú nie na základe dôstojnosti slúžiaceho duchovného, ale z Božej milosti a lásky...

K svätému prijímaniu je potrebné pristupovať so zbožnosťou, jednoducho, bez namáhania s uvedomením si svojej veľkej hriešnosti a nemiasť sa, ak niekedy pocítiš vyprahnutosť a chladnokrvnosť. Netreba sa snažiť o to, aby sme mali zbožnosť, plesanie srdca a osvietenú tvár, ako spomenutý mních. Toto je dielom Božej blahodäte, komu kedy a aké dary On dá podľa Svojho rozhodnutia.

igumen Nikon:

Existuje vyjadrenie starcov, ktoré hovorí, že každému dobrému skutku alebo predchádza alebo po ňom nasleduje pokušenie. A také dobré skutky, ako modlitba z celého srdca a zvlášť Prijímanie nemôžu zostať bez prekážok diabla. Robí všetko preto, aby nám prekazil modliť sa a napokon aj prijímať. Ak nemôže urobiť toto, snaží sa potom cestou rôznych ohavností pôsobiť tak, aby v nás neostalo ani stopy zo získaného úžitku. Toto je veľmi dobre známe všetkým účastníkom na duchovnom živote.

Pamätajte, že iba *srdcom skrúšeným a pokorným Boh nepoháda*. Iba s takýmto srdcom je možné pristúpiť k svätým Tajinám.

...po prijímaní budte opatrní a bdejte, lebo *naš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev, hľadájúci, koho by zožral*.

Samota

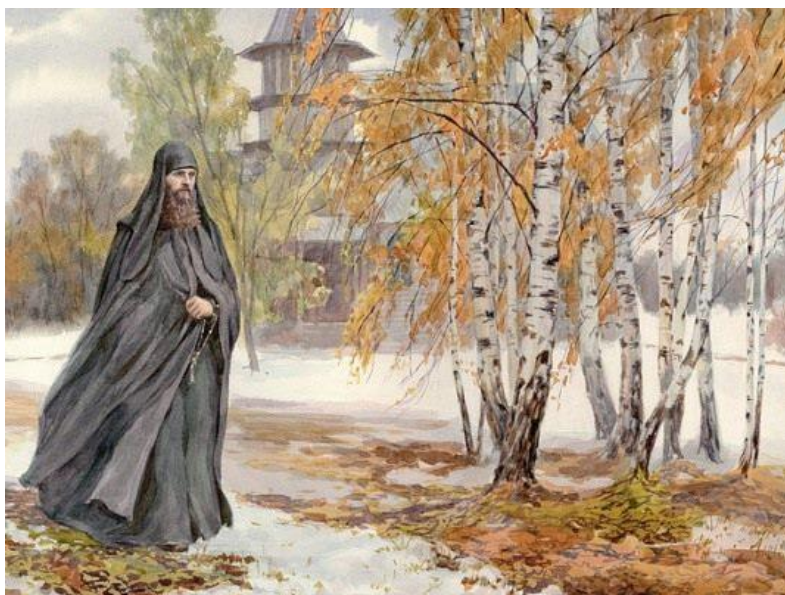
...preleť býva nevyhnutným následkom predčasného vzdialenia sa do hlbokéj samoty, či k osobitému podvihu v osamelosti v kélii.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

igumen Nikon:

Navštevovanie známych iba v prípade potreby nie je tvrdosťou, ale iba plnením rád svätých Otcov.

Rady svätých Otcov a moja osobná skúsenosť ukazujú, že čím menej je východov zo

svojho domu a menej rozhovorov domu či vonku, tým je to lepšie.

Náš pokoj nespočíva v zmene miesta či iných vonkajších okolností, ale vo vnútornej zmene, v získavaní krotkosti a pokory. Tieto vlastnosti nie je možné získať v samote alebo tam, kde nás všetci milujú a vážia si nás. Pán vie, čo nám má poslať na pomoc k našej spáse. Prijímajme

z Božej ruky všetko, čo sa s nami prihodí a znášajme to, čo je, pokiaľ sa to Pán nerozhodne zmeniť na iné. Ani matka sa tak nestará o svoje deti, ako sa Pán stará o nás.

Mnohí samotári sa zo zlých ľudí stali dobrými diablami.

Je potrebné dávať prednosť tým okolnostiam vonkajšieho života, ktoré nám neustále ukazujú našu tmú, našu úplnú skazenosť omnoho väčšiu, než si obvykle myslia nie len svetskí ľudia, ale aj takzvaní duchovní. Je nutné poznať sa do konca. Poznať nie len skazenosť, ale aj svoju nemohúcnosť ju napraviť. Iba vtedy človek z celej duše dokáže priľnúť k Spasiteľovi, bude Ho volať, ako topiaci sa apoštol Peter. Potom prestane

odsudzovať iných ľudí a s láskou k nim bude znášať ich nedostatky, vtedy prestane reptať, ako ho budú urážať, ohovárať, križovať a úprimne povie: dôstojne pre svoje skutky dostávam.

Na začiatku cesty si musí človek vybrať život (ak to závisí od neho) medzi ľuďmi a prekonávať všetky pokušenia od nich a cez toto poznať svoje hriechy a zmierovať sa. Potom človek spozná svoje hriechy a pády a cez neustále skúmanie seba sa naučí pôsobiť, hovoriť, myslieť, cítiť podľa evanjelia. Pritom vo všetkých prípadoch je potrebné sa nútiť k neustálej alebo podľa možnosti čo najčastejšej modlitbe, ktorou sa vyprosuje odpustenie hriechov, pomoc v boji s hriechom žijúcim v nás. Samota uspáva vášne a hriech, klame človeka. Diabol od takého človeka odstupuje, dá mu myšlienku, že v sebe premohol všetky vášne a potom, vo vhodný čas tiež ním pripravený ho zvrhá do pučiach pádov, z ktorých mnohí nie sú v stave vyviaznuť.

igumenija Arsenija:

...pokoj duše nie vždy nájdeš pri vonkajšom tichu a pokoji. Naopak, často, ak nie vždy v tomto vonkajšom tichu rastie búrka vášní.

Sny

Mali by sme vedieť, že v našom stave, ešte blahodaťou neobnovenom nie sme spôsobilí vidieť iné sny, okrem tvorených fantazírovaním duše a navádzaním démonov.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

Píšeš o snoch, čo si čítala u Otcov: „Ak sa opakuje, je to pravdivý sen“. Snom netreba veriť. Ctihodný Varsonofij Veľký píše: „Ten, kto sa raz zjavil v klamstve, môže to urobiť ešte aj tri razy a viac“.

Počul som, že mnohí ľudia hovoria o snoch a robia o nich rôzne svoje závery, dohady, aj

niektorí naši ctihodní duchovní veria snom a prikladajú im svoj význam... A takéto nesprávne postoje k snom ma prinútili urobiť výpisky z niektorých svätých Otcov.

Sny mnohých priviedli do poblúdenia, a všetkých spoliehajúcich sa na nich podrobili pádu. Je mnoho svätootcovských príkladov, ktoré hovoria o záhube snom veriacich.

Aj keď Boží svätí ľudia mali prorocké sny, ako napríklad starozákonný Jozef, Jozef obručník, Presvätá Bohorodička a ďalší svätí, ale vnútorne im to bolo oznámené Bohom. Vo Svätom Písme je dobre a jasne povedané, ako sa máme

zachraňovať. No naša ohraničená a plytká myseľ tým nie je spokojná a chce ešte čosi zistiť o budúcnosti zo snov. Či nie je pre nás lepšie nechať sa viesť Svätým Písmom a svätootcovskými radami, než zaoberať sa snami a veriť im?

igumen Nikon:

...bezpochyby sú osobité sny ba dokonca zjavenia, no veľmi zriedka a iba v osobitých prípadoch. Majú osobitý charakter. Zvyčajne sa pri nich dávaj aj osobité potvrdenie pravdivosti. Ale pretože takéto sny sú zriedkavé a diabol tým, ktorí veria snom, môže vážne uškodiť, svätí Otcovia prísne zakazujú veriť snom, dokonca aj keby medzi nimi bol pravdivý. Pán nájde spôsob, ako človeku vnuknúť tú alebo inú myšlienku, keď to bude nevyhnutné.

Preto je lepšie a pokojnejšie neveriť žiadnym snom.

...sny, ktoré vyvolávajú skleslosť a zúfalstvo, sú od diabla. Sny od Boha dojímajú srdce, krotia, posilňujú nádej na Spasiteľa, ktorý prišiel na zem a niesol kríž kvôli spáse hynúcich...

...never snom, ani dobrým, ani hlúpym, ak sa chceš vyhnúť mnohým nepríjemnostiam.

Neopovažuj sa sám vykladať evanjelium a ostatné knihy Svätého Písma.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

Aj démoni vykladajú Písmo pre záhubu a oklamanie počúvajúcich ich!

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

igumen Nikon:

Pán, narodiac sa medzi hnojom v jaskyni nám tým ukázal, že môže vojsť aj do tej najhriešnejšej duši a očistiť ju, ak si tá duša uvedomí svoje ohavnosti, bude pred Pánom plakať pre svoju nečistotu a bude Ho prosiť o odpustenie. Ale ak sa človek uspokojuje svojou špinou, nekajá sa, ani Pán k nemu nepríde a sám človek sa ukazuje, ako nespôsobilý čítať

evanjelium a Božie slovo. Podľa miery pokánia a očistenia sa evanjelium stáva drahšie a drahšie, stále viac a viac sa prihovára ľudskej duši, stále viac a silnejšie ju teší každé slovo evanjelia, pretože Pán, Boží Duch, žijú v evanjeliu. On sa dotýka duši a duša nemôže nikde nájsť radosť, skutočnú duchovnú radosť iba v Bohu, ktorý je prítomný a hovorí v evanjeliu. Preto ak človek nechce čítať evanjelium, ak je evanjelium pre neho absolútne nepotrebná, nezaujímavá kniha, a keď ho aj s námahou predsa len berie a číta, no bez akéhokoľvek záujmu, je to príznakom toho, že jeho duša zomrela, že je zavalená haraburdím márnivosti a všelijakou duševnou špinou. Duch Boží nepreniká do takejto duše, človek ostáva chladným, a žeby toho nebolo málo, tak taký človek cíti ťažobu, ako každý hriešny človek cíti ťažobu pred svätyňou.

igumenia Arsenija:

Božie slovo s vierou prijaté pôsobí svojvoľne. No pôsobí vtedy, ak duša žije vo svojej jednoduchej a neumelej pokore a vierou sa oddáva pod jeho vedenie. Pán posielá okolnosti, dopúšťa choroby, starosti, odňatia, pri ktorých sa v duši objavuje osobný zápas, osobný podvih.

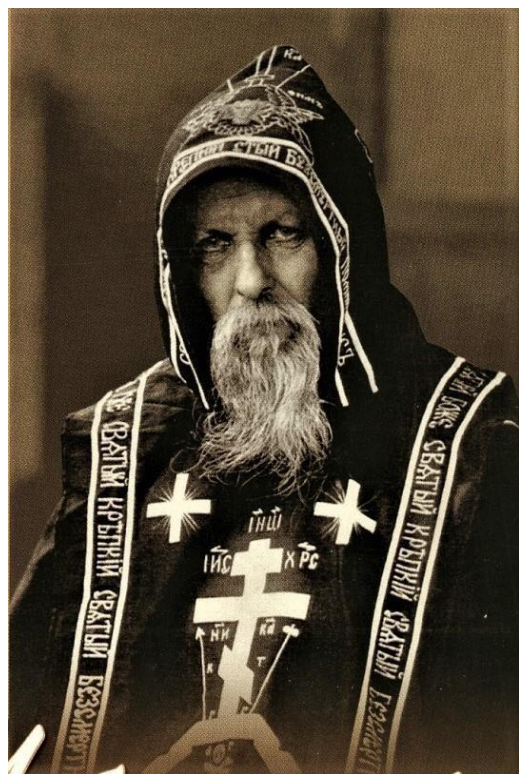
Nikoho nesúdím, sama som hriešna. Nás všetkých súdi Božie slovo dané nám, ako návod do života, pre spásu, pre ukázanie cesty do večného života, pre naše očistenie. Ono nás súdi, keď ho nepočúvame a porušujeme. Ono nás bude súdiť aj v budúcom živote. Hrozné je pred nim hrešiť. Hrozné je preto, že tvrdne srdce a Božie slovo naň prestáva pôsobiť. Takýto stav je horší, ako telesná smrť.

...musím vám povedať, že iba čítaním nezískate duchovné chápanie. Je potrebné podľa slova žiť.

schimníška Ardaliona

...počuli ste všetky moje slová, ale nevzali ste si ich k srdcu. Vypočujú ma ako príjemnú hudbu, ale bez plnenia nepochopia. Iba to slovo sa osvojuje a chápe, ktoré sa naplňuje, inak sa môže stať pohanou.

preložil

Marek Ignacik

Duchovné poučenia a slová svätého starca Amfilochia Patmoského

+ , jeho pamiatku si pripomíname 3. / 16. apríla v deň zosnutia

Keď stretneš človeka duchovne unaveného, nenakladaj na neho ešte ďalšie bremeno, pretože jeho kolená to nevydržia. My musíme byť ľuďmi blahodatnými (požehnanými, naplnenými Božou blahodaťou), aby tí, ktorí sa k nám približujú, si vo svojej duši odpočinuli.

+

Človeku, ktorý žije bez Christa, sa všetko javí ťažkým a nepochopiteľným.

+

Ak sa modlíte, nie sú pre vás rôzne búrky pokušenia ničím strašným a neprekonateľným. Ich

sila postupne slabne a ony s vami nič neurobia.

+

Častokrát prichádza Christos a ťuká na teba. Ty Ho vítaš, pozývaš Ho, aby vošiel do pokoja tvojej duše, ktorá je však úplne zahľtená inými starosťami, pokiaľ zabúdaš na onú „veľkú“ návštevu, ktorá má prísť. On očakáva, že sa objavíš, čaká, ale keď už mnoho meškáš, Pán vstáva a odchádza. Inokedy si opäť tak zaneprázdnený, že Mu odpovedáš len skrze okno. Nemáš už ani trochu času, aby si mu pootvorila aspoň dvere (ku svojej duši).

+

Zamiluj si, milé dieťa,
pohostinnosť, pretože tá otvára
dvere Raja. Keď budeš
pohostinný, môžeš sa stať
dôstojným návštevy zo strany
anjelov. Pohostinnosť je jednou z
najväčších cností. Ona priťahuje
blahodať Ducha Svätého. V tvári
každého hosta, dieťa moje,
hľadaj samého Christa.

+

Čím viac a silnejšie miluje človek Boha, tým silnejšie miluje i ostatných ľudí. On v nich miluje Božiu podobu, správa sa k nim s úctou, s citom a jemnosťou.

+

Človek, ktorý miluje duchovne, skrze modlitbu pociťuje, že sa nachádza v Bohu i v bratovi. Zarmucuje sa, keď brat nežije dobre, a modlí sa za jeho úspech.

+

Ak v človeku nie je vnútorného tepla, tak potom, i keď bude leto na dvore, taký človek bude mrznúť a bude pokrytý ľadom (svojho chladu).

+

Dve krídla, ktoré môžu povzniesť človeka do výšin, sú čistota a prostota srdce. Je treba, aby si bol prostý v skutkoch a čistý v citoch a v myšlienkach. Čisté srdce ľahko vchádza do Nebeských dverí.

+

Jedným dobrým slovom, ktoré si povedal na obranu blížneho, získavaš Raj.

+

Keď vidím podráždeného, rozhnevaného človeka, tak sa modlím, aby ho Pán zmiernil, naplnil ho pokojom. Nepočúvam, čo hovorí.

Ani preto neprijímam do blízkosti srdca jeho slová. Keď sa potom taký (rozhnevaný) človek zase upokojí a nastane vhodný okamžik, prehovorím s ním, pretože potom už bude najskôr zase schopný poznať svoju zmätenosť.

+

Človek, ktorý kričí, je slabý.

+

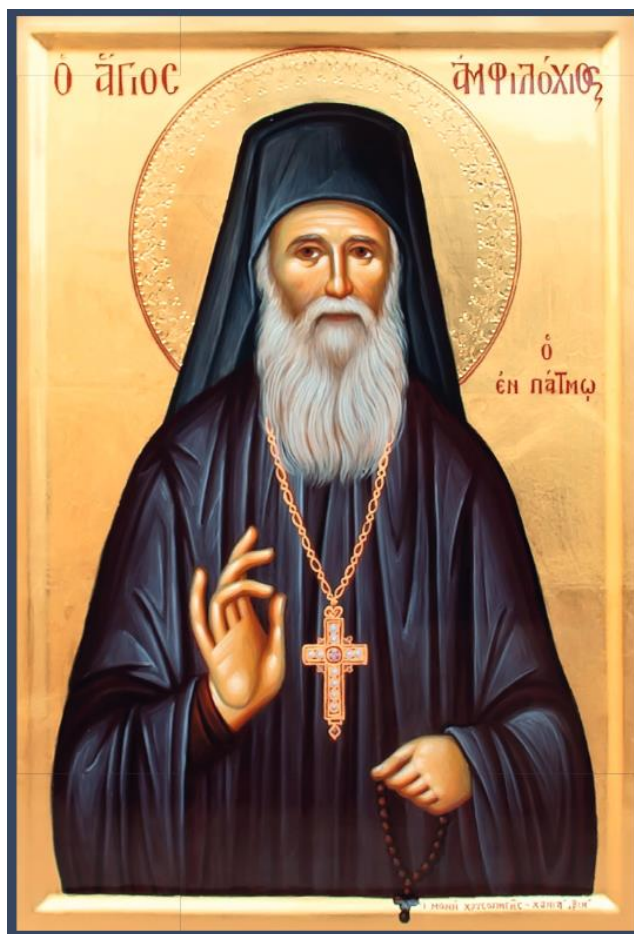
Blahodať Boha a duchovná jednota s Ním premieňa človeka. Potom nás opúšťa strach, podozrievavosť, človek sa už nebojí smrti a hľadá na tento život, akokoľvek by bol krásny a nádherný, ako na otroctvo.

+

Nikdy nedávajte význam ničomu, čo je pozemské a čo nie je pevné. Majte starosť o jednotu vašej duše s Bohom.

+

Často prijímajte sväté Dary (Eucharistii), horlivo sa modlite, buďte trpezliví, a tak uvidíte mocnú Ruku, ktorá vás podopiera.

Svätý Iákovos (Jakub) Tsalíkis z ostrova Evia (Euboea)

(1920 – 1991)

Moje srdce je záhradou. Christos je stále vo mne.

Časť 1

Bol postrihnutý (za mnícha) v novembri 1952. Ako mních robil poslušníctvo bez sťažností a nerobil nič bez požehnania svojho igumena. Často (denne) chodil štyri až päť hodín, aby sa stretol so svojim vtedajším starcom, ktorého poslušnosťou bolo farské kňazstvo v malom meste Limni. Sebazaprenie pri drsnom podvihu, ktoré on sám urobil, bolo jeho hlavnou charakteristikou. Nevzdával sa ľahko. Prežil neuveriteľné zápasy a pokušenia. Veľká chudoba monastiera, jeho studená cela s rozbitými oknami, studený vietor a sneh prichádzajúci cez medzery,

nedostatok základných pomôcok, dokonca aj zimného oblečenia a topánok, spôsobil, že sa jeho celé telo triaslo a bol často chorý. Niesol nápor duchovnej, neviditeľnej a tiež zmyslami vnímateľnej (znateľnej) vojny vedenej Satanom, ktorý bol porazený Iakovosovou poslušnosťou, modlitbou, miernosťou a pokorou. Bojoval so svojimi nepriateľmi zbraňami, ktoré nám dal naša Svätá Cirkev: pôst, bdenie a modlitba.

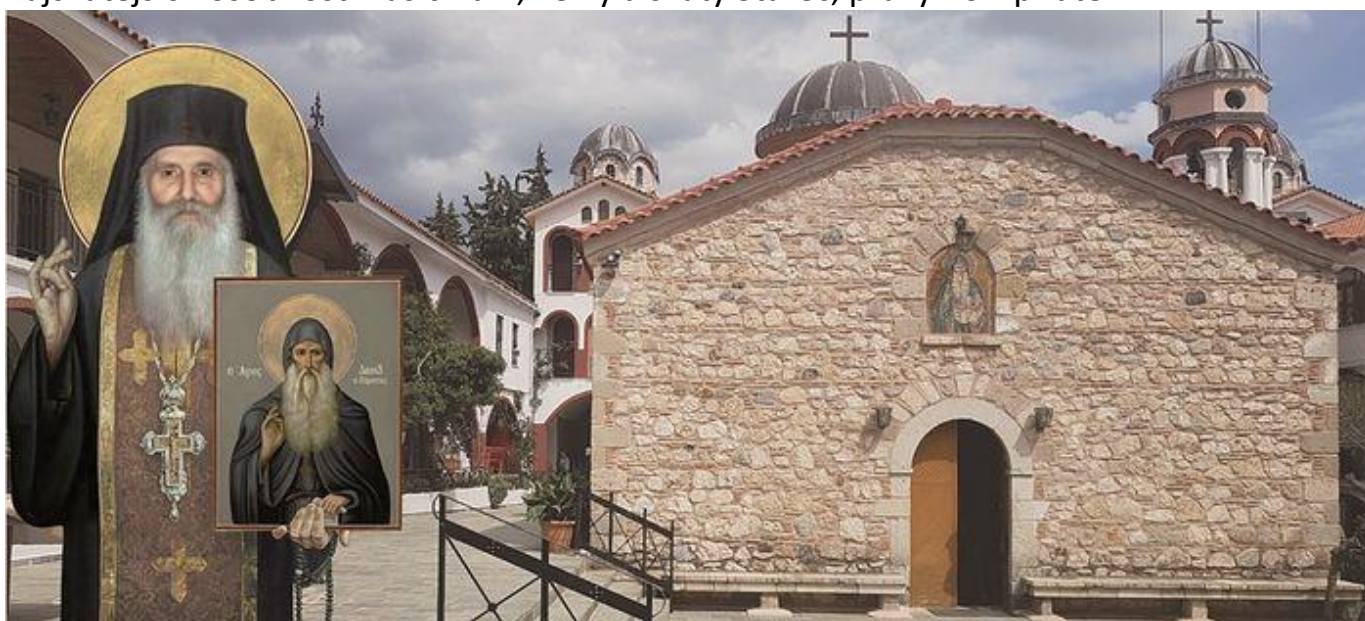
Zdrojom svätosti v Pravoslávnej Cirkvi je Božská Eucharistia. Zúčastnením sa Svätého Božieho, Isusa Christa, sa sami stávame svätými. 'Sväté veci', Telo a Krv Christova sú dané ako prijímanie 'svätým' členom (Jeho) Cirkvi. Svätosť nadväzuje na Sväté Prijímanie. Asketické boje svätých nie sú cieľom, ale prostriedkom, ktorý vedie k cieľu, ktorým je Eucharistické spoločenstvo, najdokonalejšie a úplné spojenie s Svätým Božím (Isusom Christom). V Pánovej modlitbe, 'Otčenáš', vidíme, že posvätenie je spojené s Božím Kráľovstvom. Žiadame, aby

Jeho Kráľovstvo prišlo na svet, aby ho mohol každý chváliť a zúčastniť sa na Jeho svätosti a Jeho sláve, čo je to, čo nazývame 'zbožštením'.

Kráľovstvo Božie a zbožštenie sú večným predĺžením Božej liturgie v priestore a čase, ako píše svätý Maxím Vyznávač. Tým, že sa svätí zúčastňujú na božskej eucharistii, stávajú sa milosťami bohmi, ale uvedomujú si, že "majú poklad v hlinených nádobách" a vidia "cez sklo temne". Očakávajú čas, keď sa otvorí nebeská brána a uvidia Boha 'ako On je'. Ich boj proti vášňam a démonom je nepretržitý a veria, že všetci ostatní pôjdu do raja okrem nich. Poznajú svoju bezvýznamnosť a nehodnosť, neveria vo svoju morálnu prevahu a hodnosť, a s pokorou, ktorú cítia, vidia druhých ako svätých, najmä keď im títo ľudia robia pocty. Je to kvôli láske, ktorá je jedinou vecou, ktorá zostane v Božom Kráľovstve.

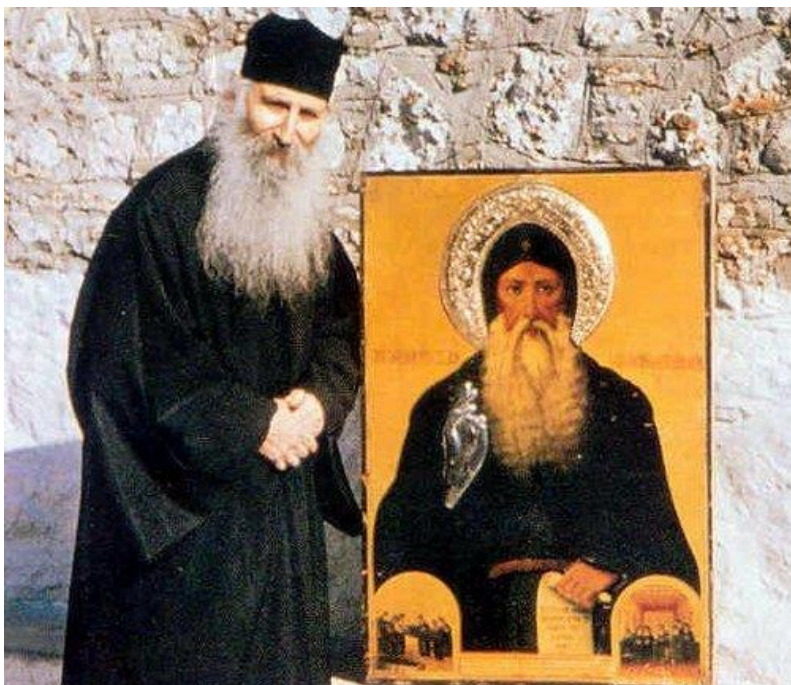
Príkladom ich lásky k Bohu je ich osobný zápas za dodržiavanie Jeho prikázaní. Podriadenie sa Božej vôli očisťuje ľudí od ich vášní a pripravuje miesto pre blahodať, aby prevzala svoje obydlie. Všetci svätí sa vyznačujú postojom asketizmu a sebaobetovania. Podľa svätého Izáka je asketický život matkou posvätenia "z ktorej sa rodí prvá chuť zmyslu pre tajomstvá Christa". Alebo, ako to povedal svätý Maxím Vyznávač: "Svojím dobrovoľným umŕtvovaním, popieraním všetkého zla a vášní... sa stali pútnikmi a cudzincami k životu, odvážne bojovali proti povstaniam sveta a tela... a tým si uchovali česť ich duší".

Takáto nádoba a sídlo Ducha Svätého bol starec Iakovos Tsalikis, jeden z najdôležitejších a najsvätejších osobností našich dní, veľký a svätý Starec, pravý Boží priateľ.

Bol živou inkarnáciou Evanjelia a jeho cieľom bol **theosis** – posvätenie, zbožštenie sa. Od raného detstva mal rád modlitbu, chodil do rôznych kaplniek, osvetľoval lampy (lampády) pred ikonami a modlil sa k svätým. V jednej kaplnke vo svojej dedine bol opakovane schopný hovoriť so Svätou Paraskevou. Podriadil sa Božiemu volaniu, ktoré k nemu prišlo, keď bol ešte malým dieťaťom, zaprel sa a vzal Christov Kríž až do svojho posledného dychu. V roku 1951 odišiel do monastiera sv. Starca Dávída (z Evie, cca 1480 – 1589), kde bol zázračným spôsobom prijatý samým svätcom.

Jeho asketizmus bol ohromujúci. Podľa jeho životopisca, jedol ako vták. Spal na zemi dve hodiny z dvadsiatich štyroch. Celá noc bola venovaná modlitbe. Pokiaľ ide o jeho boj, hovoril: “Ja nerobím nič. Čokoľvek robím, to robí Boh. Svätý Dávid ma dvíha hore, aby som to urobil”.

Jeho pokora, ktorá bola legendárna a inšpirujúca, bola jeho hlavnou charakteristikou. Démoni, ktorí boli v posadnutých ľuďoch, čo prišli do monastiera, ho preklínali a hovorili: “Chceme ťa zničiť, zneutralizovať ťa, vyhladiť ťa (z povrchu zeme), ale nemôžeme to urobiť pre tvoju pokoru”. On vždy zdôrazňoval nedostatok svojho vzdelania, jeho

nedostatky a poníženosť. Bolo pre neho typické, že keď hovoril, tu a tam povedal: “Odpusť mi”. Navždy žiadal odpustenie ľudí, čo bolo znamením jeho skromného výhľadu. Raz, keď bol pozvaný na návštevu monastiera sv. Georgiosa Armasa, kde bol igumenom neskorý otec Georgios Kapsanis, odpovedal: “Otcovia, som mŕtvy pes. Čo urobím, keď tam prídem a uvidím vás? Znečistím vzduch?” Vždy mal pocit, že je ničím.

A keď sa stal igumenom, vždy hovoril, že nie je zodpovedný za to, čo sa deje v monastieri. Keď slúžil s ostatnými kňazmi, išiel do rohu oltára a nechal ich viesť službu. Keď mu povedali:

“Toto nie je správne, si igumenom monastiera“, on odpovedal: “Synu, svätý Dávid je tu igumenom“.

Hoci nehľadal úrad, súhlasil, že bude 18. decembra 1952 vysvätený Grigoriosom, neskorším biskupom v Chalkide, na diakona. Nasledujúci deň sa stal kňazom. Biskup vo svojom prejave

po vysviacke povedal: “A ty, synu, budeš posvätený. Pokračuj s Božou mocou, a Cirkev ťa vyhlási za svätého. Jeho slová boli prorocké. On bol vymenovaný igumenom (monastiera sv. Starca Dávida) 27. júna 1975 Metropolitom Chrysostomosom z Chalkidy, a toto miesto držal až do jeho smrti.

Ako igumen sa správal k otcom a návštevníkom monastiera s prebytkom lásky, porozumenia a veľkého rozlišovania (duchovného neodsudzovania a vedenia). Jeho pohostinnosť bola príslovečná. Typické pre neho bolo rozlišovanie, s ktorým oslovoval ľudí. Videl každého človeka ako obraz Christa a vždy mal dobré slovo, ktoré im povedal. Jeho upokojujúce slová, ktoré šli rovno do srdca jeho poslucháčov, sa stali východiskovým bodom pre ich pokánie a (ďalší) duchovný život v Cirkvi. Starec mal dar, ktorý skrýval, videnia do vnútra človeka a prezieravosti do budúcnosti. Spoznal problém alebo hriech každého človeka a napravil ich s diskretnosťou (jemu vlastnou). Osvietený Svätým Duchom Svätým každému človeku v niekoľkých slovách povedal presne to, čo potreboval. Svätý starec Porfýrios povedal o neskoršom starcovi Iakovosovi: “Pamätajte moje slová. Je to jeden z najviac prezieravých ľudí našej doby, ale on to schováva, aby sa vyhol chvále“.

Ekumenický patriarcha Bartolomej v liste monastieru Svätého Dávida napísal: „Čo sa týka neskoršieho Starca, s jeho plápolavou osobnosťou, to isté platí o ňom ako o tom, čo svätý Ján Zlatoústý napísal o sv. Meletiosovi z Antiochie: “Nie iba vtedy, keď učil alebo žiaril, ale

samotný pohľad na neho stačil na to, aby priniesol celé učenie o cnosti do duší tých, ktorí sa na neho pozerali“.

Svätý Iakovos žil pre Božskú Liturgiu, ktorú každý deň oslavoval strachom a chvením, úplným zasväteným a doslova vznášaním sa. Malé deti a tí s čistým srdcom ho videli, ako kráča nad podlahou, alebo ho obsluhujú svätí Anjeli. Ako aj on sám povedal niekoľkým ľuďom, on slúžil spolu s Cherubínmi, Serafínmi a svätými. Počas Prípravy videl Anjelov Pána, ktorí berú čiastky tých, ktorí boli spomínaní, a dávajú ich pred Christov Trón ako modlitby. Keď sa kvôli zdravotným problémom cítil slabý, modlil by sa pred začiatkom Božskej Liturgie a povedal: “Pane, ako človek nemôžem, ale Ty mi pomôž pri slávení“. Potom povedal, že slávil “ako keby mal krídla“.

Bol to úžasný duchovný vodca a prostredníctvom jeho rady sa tisíce ľudí vrátili späť na cestu Christa. Miloval svoje deti viac ako sám seba. Bolo to počas spovede, keď človek začal skutočne oceňovať jeho svätosť. Nikdy nikoho neurazil a ani nikoho nezarmútil. Bol právom známy ako “Starec Iakovos sladký“.

Jedným z charakteristických aspektov jeho života bol vzťah so svätými. Žil s nimi, hovoril s nimi a videl ich. Mal voči nim imponantnú dôveru, najmä svätého starca Dávida (ochrancu monastiera) a svätého Jána Ruského, ktorých doslova považoval za svojich priateľov. “Niečo pošepkávam do ucha svätého a on mi dáva priamu linku k Pánovi“. Keď sa chystal na operáciu v nemocnici na Chalkide, modlil sa s vierou: “Svätý Dávid, nepôjdeš cez Prokopi a nevyzdvihneš svätého Jána (Ruského), aby sem mohol prísť a podporiť ma pri operácii? Cítim potrebu vašej prítomnosti a podpory“. O desať minút neskôr sa svätci objavili, a keď ich uvidel, starec sa zdvihol z postele a povedal im: “Ďakujem vám, že ste vypočuli moju žiadosť a prišli ste sem“.

Ďalšou z jeho známych cností bola charita. Znova a znova dával všetkým – v závislosti od ich potrieb. Vedel povedať, ktorý z návštevníkov monastiera bol vo finančných ťažkostiach. Požiadal, aby s nimi hovoril v súkromí, dal im peniaze a požiadal ich, aby o tom nikomu nepovedali. Nikdy nechcel, aby sa jeho charitatívne skutky stali známymi.

Iným darom, ktorý mal, bolo, že prostredníctvom modlitieb svätého starca Dávida bol schopný vyhnať démonov. Čítal modlitby Cirkvi, urobil znamenie kríža so vzácnou hlavou (ostatkom) svätca, nad ľuďmi, ktorí trpeli, a títo boli často očistení od nečistých duchov.

Trpel mnoho bolestivých chorôb. Jedným z jeho výrokov bolo, že “Luciferovi bolo udelené povolenie mučiť moje telo”. A “Boh dal svoj súhlas s mojím telom, ktoré som nosil sedemdesiat rokov, aby som bol mučený z jedného jediného dôvodu: aby som bol ponížený (ostal pokorný)”. Posledným z pokusov na jeho zdravie bolo ochorenie srdca, ktoré bolo výsledkom nejakého pokušenia, ktoré podstúpil.

Vždy mal (v sebe) spomienku na smrť a na prichádzajúci Posledný (Strašný) Súd. V skutočnosti predpovedal svoju smrť. Spýtal sa atoského jerodiakona, ktorého vyspovedal ráno 21. novembra (1991), posledný deň svojho pozemského života, aby zostal v monastieri až do popoludnia, aby ho obliekol. Keď (poslednýkrát) spovedal, vstal, a povedal:

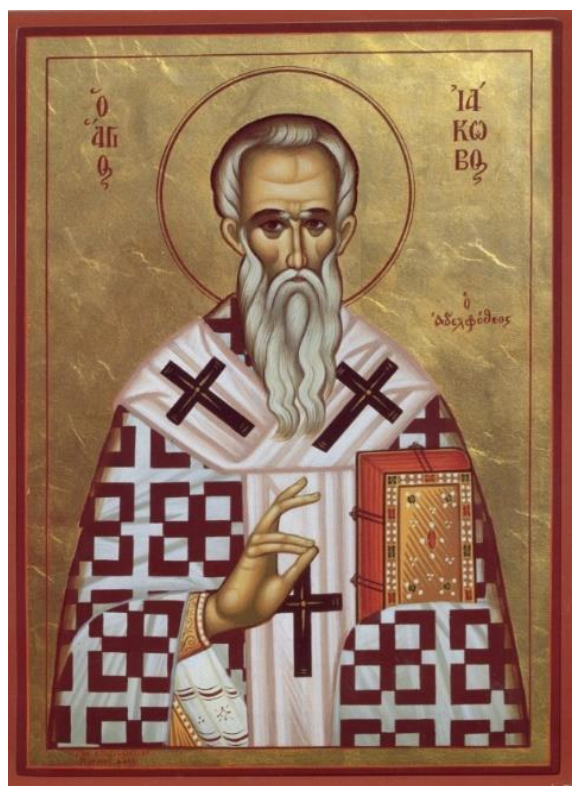
“Vstaň, synu. Matka Božia, sv. Starec Dávid, svätý Ján Ruský a (jeho patrón) svätý apoštol Jakub (brat Pánov, autor Listu Jakuba z Nového Zákona) práve prišli do tejto cely”.

“Prečo sem prišli, Starče?”

“Aby ma vzali, synu.”

V tom momente sa mu kolená podlomili a on sa zrútil.

Ako predpovedal, odišiel “ako malý vták”. S dychom ako vták opustil tento svet v deň Vstupu

Matky Božej. Urobil svoj vlastný vstup do Božieho Kráľovstva. Bolo práve 16:17 hodín popoludní.

Jeho telo zostalo pružné a teplé, a výkrik, ktorý unikal z pier tisícov ľudí: "Svätec! Vy ste svätý," svedčí o pocitoch veriacich týkajúcich sa starca Iakovosa. Teraz, po jeho požehnanom zosnutí, on oroduje pred trónom Božím so zvláštnou a výnimočnou odvahou. Stovky pravoverne veriacich môžu potvrdiť, že je pre nich dobrodincom a orodovníkom pred Bohom.

Spomienka na starca Iakovosa sa oslavuje 22. novembra podľa Nového Kalendára.

Pokračovanie nabudúce...

Savva Struve bol jediný mních, ktorý ostal počas vojny v Ladomirovej

Staral sa o chorých a chudobných.

LADOMIROVÁ. Počas druhej svetovej vojny i po jej skončení ostal ako jediný z mníchov v kláštore sv. Jova Počajevského v Ladomirovej v okrese Svidník.

Ľudia tam na duchovného otca archimandritu Savvu Struveho dodnes spomínajú s láskou ako na obetavého, pokorného a modlitebne založeného človeka.

Savva Struve bol jedným z piatich synov Petra Bernhardoviča Struveho, ktorý pochádzal zo šľachtického rodu.

Podľa pravoslávneho duchovného Mariána Derca z obce Medvedie v okrese Svidník to bola známa ruská rodina, z ktorej vzišli viacerí významní chemici, diplomati, pedagógovia, astronómovia a ďalší vzdelaní ľudia.

Z dôvodu ideových problémov celá rodina v roku 1918 emigrovala do Československa a neskôr sa usadila v Paríži.

V medzivojnovom období prebývali tiež v Belehrade.

Misionár v Ladomirovej

Ako ďalej povedal, Savva Struve si dokončil vzdelanie v Sväto-Sergejevskom inštitúte v Paríži.

Nato odišiel na krátko do malého kláštora v Mil'kove v bývalej Juhoslávii.

Stretol sa tam s mnohými ľuďmi, z ktorých sa neskôr stali významní hierarchovia Ruskej pravoslávnej cirkvi.

„V januári 1931 prišiel do Ladomirovej, obce na 'Prešovskej Rusi' vzdialenej 60 kilometrov od železnice, aby sa tam stal misionárom. Pôsobil v pravoslávnom Bratstve prepodobného Jova Počajevského," uviedol Derco.

Pamätníci na neho dodnes spomínajú

Ako povedal, miestni ľudia ho bez rozdielu vierovyznania mali veľmi radi.

„Bol to človek, ktorý mal výšku viac ako dva metre, plus keď mal ešte na hlave mníšsky klobúk, tak bol obrovský. Prichádzal k chorým ľuďom, hlavne k deťom, modlil sa a pozeral, aké sú príznaky ich choroby. Hovoríme o 30. rokoch 20. storočia, kde široko-d'aleko nebola nemocnica a nieto ešte lekáreň. Robil všetko preto, aby zohnal nejaké lieky. Vyznačoval sa obrovskou láskou a príkladom, o ktorom sa píše vo sv. Evanjeliu a to, že nemôžeme milovať Boha, ak nemilujeme blížneho. Keď milujeme nášho blížneho, tým pádom milujeme aj Boha. Všetci si ho vážili, plakali za ním a dodnes si ho ešte zopár ľudí osobne pamätá a s láskou naňho spomínajú," priblížil Derco.

Jediný zostal pomáhať

V auguste 1944 odišli všetci mnísi z Ladomirovej preč. Ľudia počas vojny utekali do lesov a obec bola ostreľovaná.

„On ako jediný spolu s dvoma poslušníkmi (novicmi) ostal v Ladomirovej. Chodieval k bunkrom do lesov, k svojim veriacim, kde sa s nimi modlil," povedal Derco s tým, že v čase vojny sa snažil ľuďom všemožne pomôcť.

Pomáhal i partizánom, ktorým obväzoval rany.

Vo februári 1945 bol zvolený za predsedu Miestneho národného výboru v Ladomirovej.

„Denne dochádzal na Okresný národný výbor do Svidníka a prosil v momentoch, keď nebolo čo jesť, bola zima, aby dali ľuďom nejaké deky, oblečenie, v ktorom by prežili obdobie od februára až do mája, keď došlo k víťazstvu nad fašizmom," vysvetlil Derco.

„Keď otec Savva čosi dostal od veriacich za bohoslužby, nenechával si to pre seba. Či už to boli vajíčka alebo nejaké potraviny, všetko dával tým najchudobnejším. Bol veľmi obetavý, zžil sa s tunajším národom a sám hovoril, že by sa s ním nechcel rozlúčiť až do smrti. To sa aj stalo a 13. marca 1949 po veľkých útrapách odovzdal svoju dušu Bohu," dodal Derco.

Súčasná doba

Svet sa netočí okolo bystrých, šikovných a charakterovo krásnych ľudí. Je tu pre tých druhých... Pre pohodlných, pokrivených a neschopných. Pre ľudí neschopných činu.

My ostatní? No, niet tu Monte Christa. Niet. Ale kto skutočný, by stál o pomstu? Spočiatku áno, ale keď rozmýšľame do hĺbky nad sebou, tak asi nie. Pomsta je také silné slovo ako prekliatie a po pravde, možno znamenajú podobnú bolesť. Modlime sa, aby nikto nemusel prežívať ani jednu z týchto možností.

V živote máme na výber dve cesty. S Bohom a bez Boha. Sú časy, ktoré prechádzame bez Neho. Niektorí z nás takto žijú veky, ale nevedia o tom. Ich duchovný pohľad je zastrený egom. Ach tá ľudská ješitnosť.

Feministky by ma opravili – Ach tá mužská ješitnosť a šovinizmus a naivita... Áno,

je mužská, ale aj ženská ješitnosť. Lebo obe pohlavia sme ľudia. Hriešni ľudia. Ale naše hriechy maže Hospodin vo chvíli, keď prejavíme záujem o Jeho cestu. Keď sa rozhodneme kráčať s Ním a dať mu priestor na Slovo. Verte mi, že to Slovo sa vo Vás ozve nie raz, nie

dvakrát... Ozve sa a ukáže pravdu. Malú alebo aj veľkú o nás. A tak sú v nejakom čase ľudia zbabelci a v iných obdobiach tí istí ľudia odvážni. Boh od nás nepotrebuje veľké činy. Niekedy Mu stačí náznak a je schopný vec dotiahnuť do konca. Do zdarného konca. V tých najťažších chvíľach je Utešiteľ. Ale nemusíme

byť nutne mučeníci. Nie je na to každý stvorený. Častokrát je dôležité uvedomiť si, kedy už nemôžeme mlčať a schovávať sa za slovo pokora alebo novodobý výraz nekonfliktný.

Ako málo o tejto cnosti vieme. Čím som bytosť staršia, tým sa mi viac odhaľuje, o čom je pokora a čo je jej podstatou. V mojom osobnom živote je pokora o trpezlivosti, pretože je to tá vlastnosť, ktorá mi v určitých momentoch života chýba. Teda je pokora o tom, čo by sme sa mali naučiť, lebo sme ochudobnení, ak danú vlastnosť, v mojom prípade – trpezlivosť, nemáme. Nie sme skutoční.

Učím sa trpezlivosti každý deň v Božích lekciách. Zisťujem, že má pravdu náš Boh. Vnímam sa ako autentická bytosť práve, keď použijem trpezlivosť v každodenných situáciách, ale aj vo vzťahu k Nemu. Vede ma a ja sa učím čakať a modliť. Modlitba sa pre mňa stáva radosťou a naplnením dňa.

A učím sa mlčať. Tvorivo mlčať, aby moje myšlienky nezastreli myseľ a nevymysleli niečo mimo vieru, mimo pokoru. A sme tu zas pri pokore. Je to teda aj schopnosť stíšiť sa, keď nie je nikto, kto by nám rozumel alebo by naše slová boli nerozumné. Nikto neocení bojovnosť v hlase, ani odhodlanie konať. A tak sa učím konať potichu v modlitbe. Je to niekedy jediná šanca ako sa postaviť zlu v našom živote. Býva účinná, keď je to Božia vôľa. A pokora je aj o prijatí Božej vôle v mojom živote. Naskytne sa otázka, ako chcem plniť Božiu vôľu, keď nedokážem akceptovať vôľu rodičov, svojich detí, svojej priateľky...

Pokora je základ pravoslávneho duchovného života. Bez nej nie sme skutoční – autentickí ľudia. Teda v nás nemá miesto Boh. Je to cnosť, ktorú nemajú zbabelci. Niet medzi nami 100% hrdinov, ale nemusíme byť nutne zbabelí a poddajní. Večne

ustupuje a ohýba sa iba farizej. Keď nie je možnosť konať, môžeme čakať a modliť sa za to, aby nám Hospodin dal vedieť, kedy sa máme brániť. Často je dôležité porozumieť a naslúchať sebe a iným. O to by sme mali prosieť v modlitbách.

Mali by sme prosieť o dar správneho rozhodovania a o to, aby sme vedeli prijať a vidieť Božiu vôľu v našom živote.

Budúcnosť je neistá. Vždy bola. Je neistá do tej miery, do akej dám Bohu možnosť, aby On rozhodoval o mne, rešpektujúc mňa ako svoje dieťa. Skutočným človekom som, keď si uvedomujem, že moja sloboda nie je ohraničená plnením Božej vôle, lež sa v nej napíňa.

Elena Nemčíková

Humanitárna pomoc zo Slovenska

V prvej sedmici Veľkého pôstu v Sväto-Uspenskej Svätogorskej lavre prišla pomoc zo Slovenskej republiky pre utečencov z Donbassu.

Pre potreby utečencov žijúcich v Svätogorskej lavre sme dostali niekoľko vriec oblečenia a obuvi. Zbierka bola organizovaná v Banskej Bystrici – v meste na strednom Slovensku (centrum Banskobystrického

kraja). Jej organizátorom bolo občianske združenie ZAUS. Osobne sa zbierkou zaoberala Jana Tomášová.

Ako povedal jeden z organizátorov pomoci Jakub Surmik, o utečencoch v Svätogorskej lavre sa predstavitelia ZAUS-u dozvedeli cez internet a rozhodli sa zorganizovať zbierku. Podľa slov Jakuba, budú pokračovať v pomoci aj naďalej..

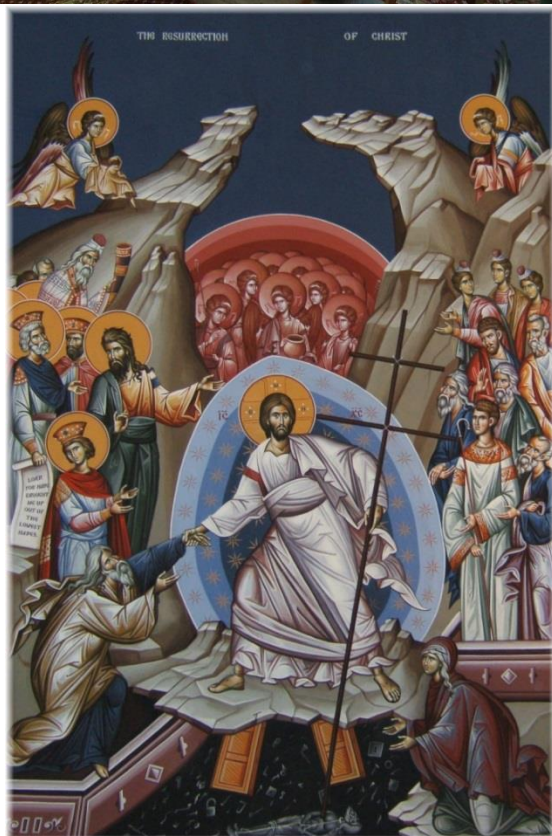

Od roku 2014 v Svätogorskej lavre sa monastier plne stará o utečencov z Donbassu, ktorých je momentálne 250, z toho 50 detí. Sú to ľudia, ktorí sa kvôli

vojne ocitli bez ubytovania, blízkych a prostriedkov na život.

http://svlavra.church.ua/2019/03/25/gumanitarnaya-pomoshh-iz-slovakii/?fbclid=IwAR2Richwp1rt0e07E7yPczGvSDy_Z_KtpdFcjlk3_KpUWk9xjtTCUSATN0A

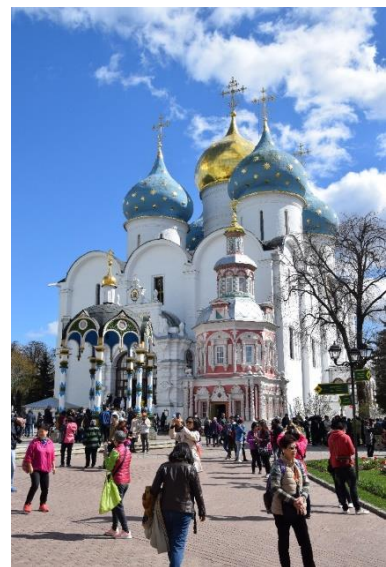
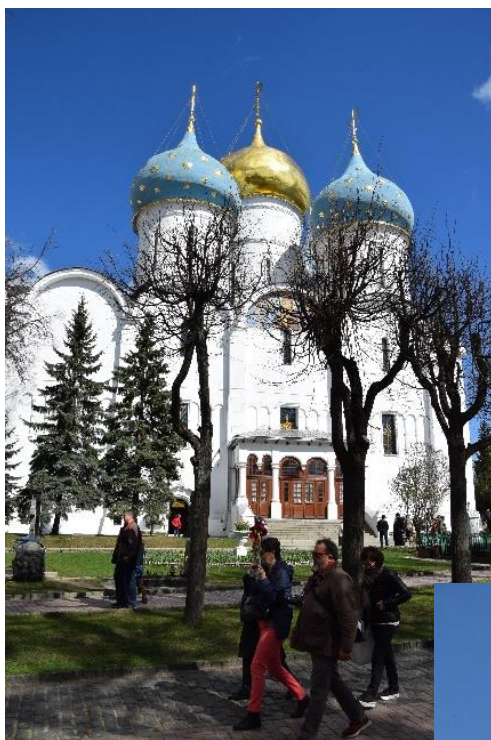
Pascha Christova

Zvolen, 28. apríl 2019

Do redakcie nám prišla
táto fotoreportáž, jej
autorom je náš
dlhoročný prispievateľ
Jakub Surmik. Jakub
v máji tohto roku
navštívil lavru
v Sergijovom posade.
Jeho cesta bola
zrealizovaná vďaka
podpore Literárneho
fondu. Ďakujeme ☺

NEPREHLIADNITE

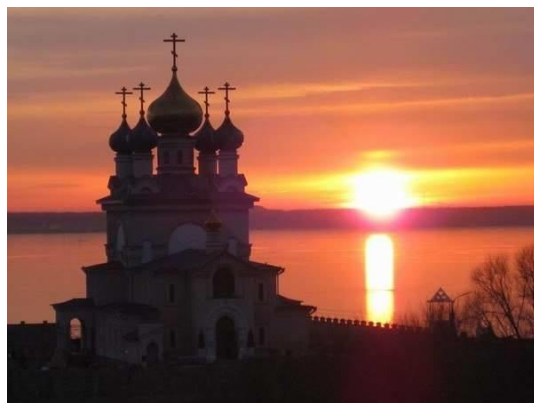
„Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žat'; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žat'. Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh.“
(Druhý list apoštola Pavla Korintským 9, 6-7)

Zbierka na stavbu chrámu v Banskej Bystrici

Bankové spojenie: IBAN: SK82 0900 0000 0051 0922 4043

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslavia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici v DOME Slovenského misijného hnutia na Skuteckého ulici č. 4 (oproti bývalému kinu Hviezda) so začiatkom o 9:00 hodine a ďalšiu nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 8:45 hodine. Všetky sviatočné bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Raz za dva mesiace sa koná svätá Liturgia aj v kaplnke na zámku vo Vígľaši. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426. K dispozícii je naša stránka a to: www.pcozvbb.sk

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail: jankasom@szm.com

www.pravoslavie.sk